

בעיות במיניות בציבור הדתי

ד"ר ירון בוקר

הבעיות הבסיסיות במיניות הן בעיות הקיימות בכל חברה ותרבות, אבל בכל חברה ישנן בעיות השכיחות יותר או המופיעות באופן מעט שונה, בהתאם לכללי התרבות, הדת והפתיחות האופייניים לאותה חברה. גם בחברה דתית ישנן בעיות במיניות אופייניות יותר ושכיחות יותר.

מיהו הציבור הדתי?

לפני שדנים בבעיות צריך לוודא על איזו חברה בדיוק מדברים. הקבוצה בחברה הנקראת "דתית" מתחלקת להרבה תת קבוצות השונות במובנים רבים, כולל הגישה למיניות. יש הבדלים בין אשכנזים לספרדים, חסידים ומתנגדים, חובשי כיפה שחורה או סרוגה, חוזרים בתשובה ודתיים מלידה. גם בתוך חובשי הכיפה הסרוגה וגם בקרב המסורתיים ישנם הבדלים בתוך הקבוצות עצמן. לכן ההכללה של "ציבור דתי" בעיתית בקשר לבעיות במיניות והדיון בכתבה הוא כללי.

יחסי אישות (יחסי מין)

בציבור הדתי מדובר כמובן רק על יחסי מין בין איש לאשתו. בתוך הזוגיות הזאת, ההלכה מאד ליברלית ומאפשרת לבצע כמעט כל דבר. חשוב לציין שזהו אחד המצבים האישיים הרגישים ביותר בהתנהלות האנושית ומכאן גם הבעיות שיכולה להיות בתפקוד, בעיקר כיון שלעיתים הרצון והצורך בהריון חזק יותר מהצורך בהנאה המינית. ההתנהלות מושפעת מהחינוך, הידע והרקע התרבותי-דתי של בני הזוג בשילוב האישיות הבסיסית של הגבר והאשה בנפרד וכאן נכנסת לתמונה גם תת הקבוצה בתוך הציבור הדתי וגם המשפחה הגרעינית. יש משפחות דתיות רבות בהן יש פתיחות לדבר על נושאי המין, והאמא מכינה את בתה לחיי הנישואין. בדרך כלל ההכנה היא על ידי מדריכי חתנים ומדריכות כלות, לחתן ולכלה בנפרד.

לפי ההלכה הגבר "חייב בעונתה", בכתובה הוא בעצם מתחייב להנות אותה ביחסי מין ואם לא, זו עילה לגרושין התופסת בבית דין רבני.

בעיות שכיחות בתפקוד האשה

הבעיה השכיחה ביותר היא כאבים בקיום יחסי המין. בדרך כלל זה נובע מוגיניזמוס שהוא כיווץ לא רצוני של שרירי הנרתיק כתוצאה מפחד מהכאב. זוהי אחת הבעיות הגורמת למה שנקרא בשפה המקצועית – **אי מימוש הנישואין** (Unconsummated Marriage).

בעיות שכיחות בתפקוד הגבר

הבעיה השכיחה ביותר בגברים היא **חרדת ביצוע** היכולה לכלול – שפיכה מהירה, בעיות בזקפה ושפיכה מעוכבת, או שילוב שלהם.

חרדת בצוע

ההגדרה היא - קש"י תפקוד מיני על רקע רגשי. בתרבות המערבית יש משקל רב למושג הגבריות. הגבריות מתקשרת גם לתפקוד המיני, והזקפה היא החלק הבולט בתפקוד המיני הגברי והיא משקפת תחומים מרכזיים באישיות הנוגעים לביטחון עצמי, לכוחניות ולהצלחה. כל גבר חווה במוקדם או במאוחר כשל מלא או חלקי בתפקודו המיני אך כאשר זה קורה בתחילת חיי הנישואין הבעיה קשה מאד. הבעיה קשה עוד יותר בחברה הדתית בה לחלק מהזוגות אין מספיק מידע על אופי המיניות התקינה. עקב החשש הראשוני, החרדה מזינה את הסיכוי להצלחת הזקפה וכשל נוסף מגביר את החרדה. נוצר מעין כדור שלג ההולך וגדל עד לחרדת ביצוע שאינה מאפשרת חדירה כלל. הבעיה מופיעה אצל גברים בתחילת חיי הנישואין בעיקר כאשר לא קבלו הכנה מספקת לפני החתונה.

שפיכה מעוכבת

מדובר בחוסר הצלחה להגיע לשפיכה בנרתיק במהלך יחסי המין למרות קיום זקפה תקינה. הגבר מרגיש בעצם זקפה פיזית אך לא רגשית. ממה נובעת הבעיה? הבסיס לבעיה הוא הקושי במעבר מאיסור מוחלט בכל הקשור ביחסי מין לפני הנישואין לבין החיוב ואפילו המצוה שבקיום יחסי המין לאחר החתונה. לעיתים זה נובע ממעין "האשמה עצמית" (הרבה פעמית בתת מודע) של הגבר מארועים הקשורים למיניות מהעבר כגון אוננות (האסורה לפי ההלכה), מגע גופני לפני החתונה, מגע אינטימי עם גברים בעבר, ובעיקר התרגלות למניעת יציאת הזרע עקב איסור האוננות. אופן הטיפול הוא מאד אישי ותלוי בגורם לבעיה והוא כולל - הרגעה ע"י הסברים ושיחות, הדרכה לאופן ביצוע יחסי המין על ידי מגע וגרוי חזק באיבר המין או שמוש בשמן ומאד חשוב לקבל אישור הלכתי לא לחשוש מפליטת זרע.

אי מימוש הנישואין

אי מימוש הנישואין הוא חוסר קיום יחסי מין הכוללים חדירה, היכול לנבוע מוגיניזמוס באשה ו/או חרדת ביצוע בגבר. טיפול מתאים יגרום להיפוכו של התהליך הפתולוגי וכאילו יריץ אחורה את התסריט הפתולוגי. הטיפול ההתנהגותי מבוסס על השגת "חוויה מתקנת" - יוצרים תנאי תפקוד מוצלח בתנאי רגיעה. זה נעשה תוך שיתוף בת הזוג וע"י טכניקות הרפיה והדחקת הבעיה ע"י יצירת אינטימיות גופנית ללא חדירה לתקופה מסוימת עד לירידת החרדה (מעין "תכנות מחדש של המח"). כשיש וגיניזמוס – משתמשים גם במאמני נרתיק. בסיום התהליך הטיפולי מתוקנות המיומנויות המיניות ובאופן משני מתאושש הביטחון העצמי, החרדה יורדת, ומתאפשרת חדירה תוך זקפה טובה וללא כאבים.

ממה נובעות הבעיות?

- יש להדגיש, שאצל רוב הזוגות הדתיים אין כל בעיה והם מתרגלים זה לזה במהירות ומקיימים יחסי מין מהנים.
- כאשר הבעיות מופיעות הן יכולות לנבוע משלוב של מספר גורמים.
- # מעבר חד מאיסור מוחלט לצורך בעשיית המצווה
- # חששות רבים של שני בני הזוג מהבלתי נודע
- # חוסר הכנה לקראת החלק המעשי של הנישואין
- # חוסר בשלות או חוסר רצון להריון
- # חוסר מידע לגבי הקשיים המאד שכיחים ביחסי האישות בתחילת הנישואין
- # חוסר כניסה מהיר להריון ולחץ של הסביבה בהקשר לכך
- # חשש של הגבר שאי התפקוד המיני שלו קשור לאיכות הזרע שלו

יחוד הטיפול המיני באוכלוסיה הדתית

הטיפול המיני מיוחד בכך שהוא נתפר על פי צרכי הזוג. באוכלוסיה הדתית זה חשוב עוד יותר כי צריך להיות מודע לקשיים, לגורמים לקשיים ולהגבלות ההלכתיות ובהתאם לכך לתפור את הטיפול לזוג הספציפי. יש לציין שבהשוואה לציבור הכללי, הטיפולים בציבור הדתי הם בעלי אחוזי הצלחה גבוהים יותר והם קצרים יותר, כיון שיש מוטיבציה רבה של בני הזוג להצליח (לפעמים עקב הרצון להריון) ולכן המטלות מבוצעות בצורה טובה ויעילה. הטיפול כולל בעיקר הדרכה לזוג ולעיתים גם שמוש במאמני נרתיק או טיפול תרופתי.

גלולות כחלק מהטיפול המיני

נושא ההריון הוא מרכזי בהקשר ליחסי המין. מצד אחד יתכן רצון עז להריון המכניס את בני הזוג ללחץ או מצד שני הרגשה של חוסר בשלות או רצון להריון, מול הלחץ הסביבתי ה"דורש" הריון ומהר. זוגות דתיים שומרים על תקופת הנידה בה יש איסור למגע בין בני הזוג בזמן הווסת ובשבוע שאחריו שבסיומה טבילה במקוה ורק אז מותר לקיים יחסי מין. לכן בכל חודש יש רק כשבועיים בהם ניתן לקיים יחסי מין. כדי לקצר את משך הטיפול הכללי ניתן להאריך את התקופה המותרת על ידי מתן גלולות ברצף. לזוגות רבים זה נותן גם "שקט נפשי" שאין הריון עקב הגלולות ולא עקב ה"בעיה שלהם". לעיתים הבעיה המינית נובעת מחוסר בשלות או חוסר רצון להריון ואז מטפלים בבעית התפקוד המיני בלי חשש שיהיה הריון ורק אח"כ מחליטים מה לעשות לגבי הריון.

חשיבות שילוב רב-יועץ בטיפול

בני הזוג מקושרים בדרך כלל ליועץ (מדריך חתנים) או לרב איתו הם מתייעצים. באופן טבעי הם מחוברים יותר לרב המוכר להם, מאשר למטפל המיני ולכן חשוב לשתף את הרב או היועץ בטיפול. החשיבות מתחילה בדאגה להכנה טובה לפני הנישואין, כי כמו בכל נושא הטיפול המונע, עדיף מאשר להגיע לבעיה ולטפל בה. ההכנה כוללת הרגעה שהבעיות שכיחות מאד ובסופו של דבר באות על פתרון. במהלך הטיפול, צריך להשתדל לתת הקלות הלכתיות (כגון אישור שימוש בגלולות) שיקלו על בני הזוג את מהלך הטיפול המיני ויביאו בזמן קצר לתוצאות טובות.